

2019

Meldcode huiselijk geweld en
kindermishandeling
voor de besturen en scholen die vallen onder het
SWV 25.05 Primair Onderwijs

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING VOOR DE BESTUREN EN SCHOLEN DIE VALLEN ONDER HET SWV 25.05 PRIMAIR ONDERWIJS

INHOUD:

Inhoud	2
Inleiding	3
De invoering binnen ons samenwerkingsverband	6
De Meldcode	8
Afwegingskader	10
Wettelijke rechten en plichten	15
Aandachtspunten en dilemma's	19
Bijlagen: Begrippen, definities en algemene informatie	20

VASTSTELLING

Deze Meldcode is vastgesteld in het Bestuur van het samenwerkingsverband Apeldoorn PO op 18 februari 2019.

‘Kindermishandeling zien en samen aanpakken’

Iedereen die met kinderen werkt, schrikt van verhalen over kindermishandeling. Vaak is een eerste gedachte: ‘zoiets kun je een kind toch niet aandoen?’ Toch gebeurt het nog te vaak, in ieders omgeving. Ook bij leerlingen op uw school. Gemiddeld heeft één leerling per klas met kindermishandeling te maken, zo blijkt uit landelijke cijfers. Leerkrachten vragen zich soms af: ‘Ik werk nu 20 jaar in het onderwijs en heb pas één keer een geval van kindermishandeling meegemaakt. Hoe kan dat? Let ik niet goed op?’ Er zijn tal van redenen waarom signalen van kindermishandeling niet altijd gezien of aangepakt worden. Het is een beladen onderwerp, waarvoor kinderen en ouders zich vaak schamen en dus zwijgen. Ook leerkrachten aarzelen vaak om (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling ter sprake te brengen. Soms ziet een leerkracht belangrijke signalen over het hoofd, vanuit het idee dat het wel meevalt met kindermishandeling en dat zoiets in deze omgeving niet gebeurt, of omdat die ouders toch zo aardig zijn. Soms vermoeden leerkrachten wel dat er iets aan de hand is, maar weten zij niet wat zij daarmee aan moeten, bijvoorbeeld wanneer een duidelijke ondersteuningsroute of samenwerking met jeugdhulp ontbreekt. Of ze zijn bang voor negatieve reacties van ouders. Maar niets doen is geen optie!

DE SCHOOL IS BELANGRIJK

School is voor veel kinderen die thuis te maken hebben met kindermishandeling of huiselijk geweld een plek waar ze zich wél veilig voelen. Een plaats waar zij plezier kunnen hebben en positieve relaties met anderen kunnen aangaan. Scholen kunnen ook een belangrijke rol spelen in het informeren van kinderen over kindermishandeling. Er zijn diverse programma’s beschikbaar, onder andere bij onderwijsadviesbureaus, de GGD en andere organisaties. Door deze programma’s leren kinderen dat ze zich niet hoeven te schamen, dat het meer kinderen overkomt, dat ze erover mogen praten met anderen, wat hun rechten zijn, waar ze hulp kunnen vinden, enzovoort. Ook kunnen scholen, in samenwerking met hulpverleningsinstellingen, preventieve programma’s aanbieden op het gebied van sociale vaardigheden en weerbaarheid. *‘Sommige kinderen vinden op school iemand die zij zo vertrouwen dat ze hun verhaal vertellen, waarmee een last van hen afvalt en ze er minder alleen voor staan’*. De school is ook een plaats waar personen aanwezig zijn die iets kunnen doen om de kindermishandeling te signaleren en te stoppen. Leerkrachten zien vaak veel bij kinderen, omdat ze een groot deel van de dag op school doorbrengen en ook vele jaren achter elkaar. Vaak kent de school ook broertjes of zusjes. Ook heeft de school regelmatig contact met ouders. De school kan leerlingen die met mishandeling te maken hebben ondersteunen, bijvoorbeeld door het versterken van beschermende factoren. Deze publicatie gaat over wat de school kan doen om kindermishandeling te signaleren en te stoppen. De verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling biedt daarvoor houvast.

DE LEERKRACHT STAAT ER NIET ALLEEN VOOR

Een leerkracht is geen hulpverlener. De leerkracht spreekt wel regelmatig met ouders en kan dan ook in gesprek gaan over vermoedens met betrekking tot kindermishandeling. Als een leerkracht het heel moeilijk vindt een gesprek over zo'n beladen onderwerp te voeren, hoeft hij/zij dat niet alleen te doen. De leerkracht kan partners binnen de school, zoals de intern begeleider of aandachtsfunctionaris inschakelen. Maar ook kan een partner van de school, zoals de jeugdarts, jeugdverpleegkundige, de schoolmaatschappelijk werker of de contactpersoon van het wijkteam/CJG ingeschakeld worden.

Als leerkracht heb je wel de verplichting om alert te zijn op signalen van kindermishandeling en daar iets mee te doen. Dat is een professionele norm. In die aanpak staat een leerkracht niet alleen. Collega's binnen de school, uit de jeugdhulp en van Veilig Thuis kunnen de leerkracht daarbij steunen. Samen kunnen zij afwegen door wie en hoe het gesprek met ouders gevoerd kan worden, of er hulp voor het kind en/of de ouders in gang gezet kan worden, of een melding bij Veilig Thuis nodig is en wie dat het beste kan doen.

WAT IS KINDERMISHANDELING?

Kindermishandeling is elke vorm van bejegening die voor een kind bedreigend of gewelddadig is. Dat kan fysieke mishandeling zijn, maar ook emotionele of psychische mishandeling. Ook verwaarlozing en getuige zijn van huiselijk geweld vallen eronder. Kindermishandeling komt vaak voor in huiselijke kring, door bijvoorbeeld de ouders of verzorgers. Ook andere volwassenen kunnen een kind mishandelen, bijvoorbeeld pedagogisch medewerkers van peuterspeelzalen, leraren of sporttrainers. Mishandeling hoeft niet met opzet te gebeuren. Het kan ook een uiting van machteloosheid zijn. Als ouders of verzorgers de zorg niet meer aankunnen, kan hun gedrag ontsporen, met mishandeling tot gevolg.

VERBETERING VAN DE MELDCODE

Vanaf 1 januari 2019 is de meldcode verbeterd en aangescherpt, vooral om signalen beter bij elkaar te brengen en te kunnen volgen. Om het geweld zo snel mogelijk te stoppen en de kans op herhaling zo klein mogelijk te maken, moeten professionals om het kind heen Veilig Thuis inseinen als zij constateren dat er in hun ogen sprake is van ernstige mishandeling, ook als er hulp in het gezin is ingezet. Het doel van de aanscherping is dat slachtoffers eerder en beter in beeld komen én blijven bij Veilig Thuis. In de huidige meldcode melden professionals alleen als zij zelf inschatten dat het noodzakelijk is. Hierdoor worden signalen soms gemist en is er weinig uitwisseling van informatie van professionals die met dezelfde gezinnen werken. Professionals hebben vaak zelf niet de mogelijkheid vast te stellen of het geweld daadwerkelijk gestopt is of weer is opgelaaid: zij zijn kort betrokken bij een gezin of ze zien slechts een deel van de problematische gezinssituatie, omdat ze slechts een gezinslid kennen of omdat ze te weinig achtergrondinformatie hebben. Veilig Thuis brengt signalen over een langere periode en uit verschillende bronnen bijeen. Op deze manier kan Veilig Thuis beter monitoren of de veiligheid in het gezin op lange termijn verbetert.

Belangrijkste verbeteringen in de meldcode:

- In ALLE gevallen waarin vermoedens bestaan van acute of structurele onveiligheid moet een melding worden gedaan bij Veilig Thuis (ook als hulp is ingezet)
- Dit is een professionele norm en daarmee noodzakelijk
- Er is een afwegingskader ontwikkeld om de weging in stap 4 en 5 te ondersteunen
- Ook moet je inschatten of de hulp doeltreffend zal zijn om de onveiligheid te stoppen

VERBETERDE MELDCODE IN DE ONDERSTEUNINGSROUTE

De stappen van de meldcode passen, net als voorheen, in de bestaande ondersteuningsroutes op scholen. In die routes zijn overleg met ouders, collega's, experts en externe partners uit de jeugdhulp ingebouwd. Dit kunt u zien in het schema. Het volgen van de ondersteuningsroute betekent niet dat altijd alle stappen, in deze volgorde, gezet zullen worden. Zo gauw als er vermoedens zijn van ernstig, acuut of structureel geweld moet onmiddellijk gemeld worden bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kan dan meedenken over vervolgstappen in de school en met de jeugdhulppartners van de school. Met de verbeterde meldcode wordt wel meer gevraagd van het professioneel handelen van leerkrachten en IB'ers, conform de professionele normen en het afwegingskader.

In een bijeenkomst op 22 november 2018 zijn alle medewerkers van het samenwerkingsverband (SWV) en de intern begeleiders van de scholen geïnformeerd over de meldcode. De hieronder vermelde uitwerking van het afwegingskader van de meldcode is geldig voor alle scholen binnen ons SWV en is bedoeld voor leerkrachten, IB 'ers, schoolleiders en ondersteuners, bijvoorbeeld vanuit het SWV. In de uitwerking betekent dit, dat het SWV verantwoordelijk is voor het opstellen van dit concept Meldcode en de training van de eigen medewerkers + de schakelfunctionarissen (zoals intern begeleiders) en de besturen c.q. de scholen verantwoordelijk zijn voor de inhoudelijke uitwerking van dit concept. Na het aanbrengen van ingebrachte wijzigingen wordt de Meldcode formeel vastgesteld in het bestuur van het SWV in februari 2019.

Graag vermelden we hier dat het SWV directe contacten heeft met Veilig Thuis. Mochten er vanuit scholen of het wijkteam klachten of problemen zijn met deze organisatie rond huiselijk geweld en/of kindermishandeling dan hoort het SWV die graag. Het SWV kan dan mogelijk een rol spelen in het oplossen van de problemen. Blijft uiteraard dat de school de eerste verantwoordelijkheid heeft voor het aanpakken/oplossen van mogelijke problemen.

De invoering en bekendmaking van deze vernieuwde meldcode in het SWV is als volgt gepland:

- 8 januari 2019 concept Meldcode klaar
- 10 januari 2019 versturen van het concept meldcode + de Informatie PP vanuit de presentatie van 22 november jl. naar de besturen/scholen
- 4 februari 2019 uiterste datum voor insturen van opmerkingen/wijzigingen door besturen en scholen naar het SWV (hbuscher@swvapeldoornpo.nl)
- 11 februari 2019 Opmerkingen/wijzigingen verwerkt
- 18 februari 2019 Vaststelling van de Meldcode in bestuur SWV Apeldoorn PO
- 22 februari 2019 Mailing naar de besturen/scholen over de vaststelling van de definitieve versie Meldcode '*Huiselijk Geweld en Kindermishandeling*'

Binnen deze aanpak is een van de (verplichte) stappen van de Wet Meldcode, stap 2, een deskundig collega of aandachtsfunctionaris te consulteren. Dat impliceert dat die specifieke deskundigheid ook in huis (binnen het bestuur c.q. scholen) aanwezig moet zijn. Organisaties waar de meldcode op van toepassing is, worden geadviseerd om een aandachtsfunctionaris aan te stellen. Het bevoegd gezag (bestuur en directie) moet altijd op de hoogte zijn van een melding bij Veilig Thuis. Een school dient dus een meldcode voorhanden te hebben waarin is vastgelegd wie wat wanneer en hoe doet met betrekking tot (vermoedens van) Huiselijk geweld en/of Kindermishandeling. De intern begeleider kan als spilfiguur een belangrijke rol spelen in dat proces.

De stappen uit de meldcode zijn goed inpasbaar in de 1-zorgroute van het primair onderwijs. De bevordering van het gebruik ervan zullen we op de volgende wijze vormgeven:

- Jaarlijkse evaluatie door de besturen intern in hun organisatie.
- Jaarlijkse evaluatie op de school door het kernteam en de gedragswetenschappers.
- Jaarlijkse evaluatie in het gesprek tussen de directeur SWV en de directeur/intern begeleider van de scholen.
- Opmerkingen en suggesties worden gestuurd naar het SWV en zo nodig verwerkt.
- Communicatie over de uitkomsten van dit proces naar alle belanghebbenden wordt door het SWV verzorgd.

Bij de vaststelling van deze meldcode is de aantekening gemaakt om middels deze meldcode aandacht te geven aan en daar waar nodig gebruik te maken van de protocollen 'chtscheiding'. De verschillende besturen beschikken daar wel of niet over, tevens heeft het samenwerkingsverband recent in de nieuwsbrief via het CJG een protocol chtscheiding van Stimenz verspreid. Overlegd wordt nog om t.z.t tot een gezamenlijk protocol 'chtscheiding' te komen, dat wordt vastgesteld door en voor het onderwijs.

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen: in welke situaties moeten professionals melden?

Professionals *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de professional meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een professional die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de professional *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van (zie voor uitleg hieronder):

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling/verwaarlozing)

ACUTE ONVEILIGHEID

Een kind of leerling die in direct fysiek gevaar is, wiens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

STRUCTURELE ONVEILIGHEID

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller van voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een professional zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* ofwel onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt. Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee professionals bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

AFWEGINGSKADER

Onderstaand figuur toont de vijf stappen uit de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, die voor alle scholen van ons SWV van toepassing is. Ter ondersteuning van de beslissingen in stap 5 is in stappen 4 en 5 een afwegingskader toegevoegd.

Overzicht van wettelijk verplichte stappen

1. In kaart brengen van signalen
2. Vraag advies aan deskundigen
3. Praat met ouders en/of leerling

4. Weeg af en beslis
5. Onderneem actie

Stappen in de meldcode	De ondersteuningsroute van scholen
Stap 1: Signalen in kaart brengen 	Stap 1: Observeren, signaleren en begeleiden Leerkracht begeleidt en observeert de leerling en signaleert belemmeringen in de ontwikkeling. Past zo nodig aanpak in de klas aan.
Stap 2: Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis	Bespreken met ouders/leerling Stap 2: Collegiale consultatie Leerkracht overlegt met collega's, intern begeleider of directeur; nagaan of zij dezelfde signalen en gedragingen waarnemen of meer informatie hebben. Eventueel in- en/of externe deskundigen raadplegen, zoals jeugdarts, schoolmaatschappelijk werker of Veilig Thuis.
Stap 3: Gesprek met ouders/verzorgers/kind	Bespreken met ouders/leerling Stap 3: Multidisciplinair overleg Professionals van school en jeugdhulp wegen de aard en ernst van signalen en schatten de risico's en ondersteuningsbehoeften in. Op grond van deze inschatting wordt een aanpak vastgesteld. Zo nodig worden aanvragen voor (integrale) arrangementen op school en thuis voorbereid.
Stap 4: Wegen van huiselijk geweld / kindermishandeling (met Afwegingskader); a. Heb ik vermoeden van HGKM? b. Vermoed ik acute of structurele onveiligheid?	Bespreken met ouders/leerling Stap 4: Uitvoering acties Uitvoeren van afgesproken acties, zoals nader onderzoek, ondersteuning op school en hulp voor leerling, ouders en leerkracht of melden bij Veilig Thuis.
Stap 5: Beslissen (met Afwegingskader); 1. Melden bij Veilig thuis 2. Is hulpverlening (ook) mogelijk?	Bespreken met ouders/leerling Stap 5: Volgen en evalueren Volgen van ontwikkeling kind en gezin, evalueren van gekozen aanpak en interventies, zo nodig bijstellen. Signaleren van eventuele knelpunten ten behoeve van beleidsadviezen.

Zoals in de inleiding beschreven is het de verantwoordelijkheid van de besturen c.q. scholen om de meldcode inhoudelijk uit te werken.

Hieronder een beschrijving hoe de stappen binnen ons Samenwerkingsverband en in de daaronder vallende besturen/scholen worden gezet en welke medewerkers welke rollen moeten vervullen.

Als suggestie voor nadere uitwerking.

STAP 1: SIGNALLEN IN KAART BRENGEN

- Hoe worden de signalen in kaart gebracht?
- Hoe en wanneer wordt de Kindcheck ingezet?
- Wie documenteert/registreert, en waarin?
- Hoe wordt gehandeld bij signalen/vermoedens van eengerelateerd geweld?

Een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van leerkrachten en intern begeleiders is het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een kind en dit met ouders bespreken. Dit kunnen signalen bij het kind zijn, maar ook bij de ouders. Vaak begint dat met een 'niet pluis' gevoel. Dan is niet meteen duidelijk wat de achterliggende oorzaak is van de signalen. Veel signalen kunnen wijzen op kindermishandeling, maar ook te maken hebben met iets anders. Om de signalen beter te kunnen beoordelen is het belangrijk om ze te delen, zodat de aanpak goed gefundeerd is en de leerkracht er niet alleen voor staat.

Ook partners uit de jeugdhulp kunnen ondersteuning bieden bij deze gesprekken.

Als een onderwijsprofessional zich zorgen maakt op basis van oudersignalen, terwijl er geen kindsignalen zijn, geldt de Kindcheck. Meer informatie over de Kindcheck: Zie bladzijde 16.

STAP 2: COLLEGIALE CONSULTATIE

- De signalen worden gedeeld met collega's, de aandachtfunctionaris of een jeugdhulppartner van de school.
- Ook kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis.

De leerkracht bespreekt de waargenomen signalen met een collega, de intern begeleider, de aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling en/of de directeur. Die collega kan de leerkracht zijn waarbij de leerling het jaar daarvoor in de klas heeft gezeten, of de leerkracht van een broertje of zusje. De IB'er kan de leerkracht adviseren of ondersteunen. Zo nodig kan de school de jeugdarts, (school)maatschappelijk werker of de contactpersoon van het wijkteam/CJG consulteren. In een aantal scholen is al een aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aangesteld. De vernieuwde meldcode adviseert met klem om zo'n functionaris aan te stellen. De IB'er of aandachtfunctionaris kan bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling ook (anoniem) advies vragen bij Veilig Thuis.

STAP 3: GESPREK MET BETROKKE(N) EN KIND

- Wie beslist er over wie er in gesprek gaat met de betrokkene(n)
- Wie (indien van toepassing) het gesprek voert met de leerling

In de landelijke basis-meldcode is pas bij stap 3 sprake van het 'gesprek met de cliënt'. In het basisonderwijs is die 'cliënt', naast het kind, ook altijd de ouder(s). Scholen hebben de opdracht om met ouders te spreken over de ontwikkeling van hun kind. Als de school vermoedens heeft van belemmeringen in die ontwikkeling, ook als die in de thuissituatie liggen, wordt dat met ouders besproken.

Dat gebeurt over het algemeen al eerder dan pas in stap 3. Scholen blijven gedurende het gehele traject ook in gesprek met het kind en de ouders. Om die reden komt 'in gesprek met ouders' bij elke stap in de ondersteuningsroute terug. Dat gesprek met ouders kan door de leerkracht gevoerd worden, maar ook door of samen met de IB'er, aandachtsfunctionaris, jeugdarts, jeugdverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker.

STAP 4: WEGEN VAN HUISELIJK GEWELD EN/OF KINDERMISHANDELING

- Hoe, wanneer en met wie wordt de risicotaxatie en/of de beoordeling van de veiligheidssituatie uitgevoerd, en hoe, wanneer en met wie worden de afwegingsvragen doorgelopen?
- Er wordt 'bij twijfel', altijd advies gevraagd bij Veilig Thuis.
- Wie, indien er aan de hand van de afwegingsvragen besloten is om naar stap 5 te gaan, de melding bij Veilig Thuis doet.
- Hoe, indien er aan de hand van de afwegingsvragen besloten is om naar stap 5 te gaan, het gesprek met de betrokkenen wordt voorbereid en gevoerd. Vermeld hier ook dat er een registratie bij Veilig Thuis zal plaatsvinden.

Bij deze stap zijn de volgende 'Vijf afwegingsvragen' verplicht:

Vijf afwegingsvragen

	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
Meldnorm 1	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstige) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.

4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i></p> <p>Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis.</p> <p>Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i></p> <p>Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.</p> <p>Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

Om het risico op kindermishandeling en de aard en ernst daarvan in te schatten worden de signalen van de leerkracht, het bij collega's ingewonnen advies en de informatie uit het gesprek met de ouders besproken.

Wanneer de signalen onduidelijk zijn, kan het multidisciplinair overleg (of ondersteuningsteam) van de school ingeschakeld worden. Daaraan nemen ook jeugdhulppartners van de school deel, zoals de jeugdverpleegkundige of jeugdarts, orthopedagoog, schoolmaatschappelijk werker of contactpersoon van het wijkteam/CJG. Ouders kunnen daarbij, indien mogelijk, ook aanwezig zijn. Daar kunnen de aard en de ernst van de signalen en de risico's voor het kind gezamenlijk afgewogen worden. De expertise en dossierinformatie van de school en de jeugdhulp kan daar gebundeld en optimaal benut worden.

STAP 5: BESLISSEN: MELDEN BIJ VEILIG THUIS EN (OOK) HULP ORGANISEREN

Als er na stap 1 t/m 4 nog steeds vermoedens bestaan van huiselijk geweld of kindermishandeling moet de school twee beslissingen nemen:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk? En:
2. Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Daarbij wordt het nieuwe Afwegingskader, met de vijf afwegingsvragen, benut. Bij vermoedens van acuut of structureel geweld is het noodzakelijk dat de school een melding doet bij Veilig Thuis.

Wanneer het multidisciplinair overleg is ingeschakeld kunnen die beslissingen daar genomen worden. Besloten wordt dan óf en door wie er gemeld wordt. Dat is meestal niet de leerkracht zelf, maar de IB'er, aandachtsfunctionaris of directeur. Het kan ook de jeugdarts, jeugdverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker zijn.

Vervolgens wordt beoordeeld of hulp bieden mogelijk is. Dan wordt een afgestemde aanpak vastgesteld, gericht op de veiligheid van het kind. Besproken wordt welke ondersteuning er op school nodig is voor het kind, welke handelingsadviezen er zijn voor de leerkracht en welke hulp geboden kan worden aan het kind en de ouders.

Bij een melding wordt met Veilig Thuis besproken wat de school en de jeugdhulp kunnen doen om de leerling en andere gezinsleden tegen het risico op kindermishandeling te beschermen.

Het bevoegd gezag (bestuur en directie) van de school moet altijd op de hoogte zijn als een melding wordt gedaan bij Veilig Thuis.

Het meldrecht van de Wet Meldcode gaat altijd vòòr de AVG. Dat betekent dat ook zonder toestemming van ouders gemeld kan worden.

VOLGEN EN EVALUEREN

De meldcode stopt na stap 5. Maar voor een school is het niet 'klaar' na een melding of het inzetten van hulp. De school heeft immers nog dagelijks te maken met het kind en vaak ook met de ouders. De school kan het kind ondersteunen bij het versterken van de beschermende factoren. Daarbij kunnen goede handelingsadviezen uit de hulpverlening of Veilig Thuis een waardevolle bijdrage leveren. *'De school is immers bij uitstek de instelling die het kind (en vaak ook de ouders) goed kan volgen en kan zien of de ingezette hulp effect heeft'* De school kan hierover contact houden met de contactpersoon van het wijkteam/CJG en/of Veilig Thuis en de aanpak en voortgang evalueren in het multidisciplinair overleg.

SEKSUELE INTIMIDATIE IN DE SCHOOL

Naast de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling kent het onderwijs ook de meld- en aangifteplicht bij seksueel geweld en seksuele intimidatie binnen het onderwijs. Daarover gaat deze meldcode niet. Scholen hebben daarvoor een Klachtenregeling en daarbij passende voorzieningen en maatregelen.

VERANTWOORDELIJKHEID

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. Bijvoorbeeld de leerkracht die de signalen bespreekt met de intern begeleider, zorgcoördinator/aandachtsfunctionaris van een school. Daarnaast moet de organisatie in de Meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE

Beschrijf hier hoe het bestuur c.q. de scholen omgaan met vertrouwelijke informatie. Hier kan bijvoorbeeld verwezen worden naar het privacyprotocol.

DOCUMENTEN

Beschrijf hoe en waarin er binnen de Meldcode door het bestuur c.q. scholen wordt gedocumenteerd.

INSTRUCTIE GEBRUIK KINDCHECK

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle professionals die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen. Voor het onderwijs betekent dit de contacten tussen school/leerkrachten met ouders.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de school/leerkracht zich, vanwege de ernstige situatie van ouders, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een school/leerkracht meent dat er, vanwege de toestand van ouders, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van die ouder. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarin de school/leerkracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Meer informatie over de Kindcheck:

<https://www.augeo.nl/thema/kindcheck/materialen-kindcheck>

DESKUNDIGHEID EERGERELATEERD GEWELD/MEISJESBESNIJDENIS

Bij vermoedens van eengerelateerd geweld in het gezin van de leerling: schakel een hulpverleningspartner in.

INFORMATIE OVER MELDRECHT IN RELATIE TOT PRIVACY EN BEROEPSGEHEIM

Bescherming van de privacy en (voor hulpverleners) het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een ouder is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Overigens hebben scholen geen beroepsgeheim. Desondanks zijn ze soms wel geheimhouders.

Scholen hebben echter wel de mogelijkheid om zonder toestemming van ouders te melden bij Veilig Thuis. Het meldrecht gaat boven de AVG. Dat geldt voor Veilig Thuis en voor de Verwijsindex Risicjongeren (VIR).

NB. Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de school/leerkracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

VERWIJSINDEX RISICOJONGEREN

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicjongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

Algemene Informatie Verwijsindex

De Verwijsindex Risicjongeren (VIR) is een landelijk hulpmiddel om onderlinge afstemming tussen professionals te versterken. De Verwijsindex is een systeem waarin hulpverleners en andere professionals de persoonsgegevens registreren van de jeugdigen en jongvolwassenen (tot 23 jaar) waarover zij zich zorgen maken. Deze registratie bevat geen inhoudelijke informatie, maar het wordt duidelijk welke andere hulpverlener zich mogelijk ook actief met de situatie van dit kind (jongere) bezig houdt.

Het geeft hulpverleners binnen verschillende organisaties inzicht in elkaars betrokkenheid bij een individuele jongere. Het gebruik van de verwijsindex draagt bij aan effectiever samenwerken van hulpverleners en gemeenten.

- Door de meldingen in de VIR weten hulpverleners sneller of een kind bekend is bij een collega, zodat zij samen kunnen overleggen over de beste aanpak.
- Het gaat om 'risicosignalen': er moeten aanwijzingen zijn dat er echt iets aan de hand is.
- De regeling van de verwijsindex is opgenomen in de nieuwe Jeugdwet.
- De VIR is wettelijk verplicht. Dat wil zeggen: dat er een VIR is. Het melden aan de VIR is een recht, niet een plicht.

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Om de participatie van kinderen op te nemen in uw protocol zijn de negen opgestelde actiepunten uit de '*Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*' (VWS, 2018) omgezet in concrete vragen. Deze kunnen door de besturen c.q. scholen gebruikt worden bij de nadere uitwerking van het protocol.

1. Termen

Beschrijf hier of er in uw protocol wordt gesproken over 'cliënt', 'patiënt' of 'ouder en leerling'.

Verplicht: benoem tenminste in stap 3 de leerling expliciet als gesprekspartner.

2. Informatie over het proces

Beschrijf hier wie er informatie geeft aan de leerling over:

- Wie wat aan het doen is
- Waarom diegene dit aan het doen is
- Wanneer dit gebeurt
- Wat de zorgen zijn
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven
- Recht op klacht of verzet

3. Informatie over veilig opgroeien

Beschrijf hier hoe en wie de leerling informeert over wat veilig opgroeien is.

- Hoe en wie geeft de informatie aan leerlingen over hun recht om veilig op te groeien?
- Wat is een normale omgang tussen ouder en kind?
- Hoe gaat u een leerling *ontschuldigen*?

4. Recht op eigen mening

Beschrijf hier hoe en wie de leerling informeert over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan.

5. Vragen en luisteren naar de visie van de leerling

Beschrijf hier hoe en wie er bij de leerling informeert en luistert naar de visie van de leerling? Denk hierbij aan:

- De mening van de leerling over bestaande zorgen
- De door de leerling geopperde oplossingen
- De mening over voorgestelde beslissingen

6. De mening van de leerling in de besluitvorming

Beschrijf hier wie, hoe en wanneer de mening van de leerling wordt gevraagd over de besluitvorming. Beschrijf hoe de mening van de leerling meegenomen wordt in de besluitvorming.

7. Route bij disclosure

Beschrijf hier, in het geval van disclosure, hoe en wie de route bespreekt met de leerling. Bijvoorbeeld: direct contact met Veilig Thuis en samen vervolgstappen bepalen.

8. Steun

Beschrijf hier hoe er na een overdracht en/of melding, steun wordt geboden aan de leerling. Hoe wordt dit met de leerling besproken? Hoe en wie houdt hierover contact met Veilig Thuis en eventuele (andere) hulpverlening?

9. Tips voor gesprek

Beschrijf hier hoe er wordt verwezen naar kwalitatieve gesprekstips. Bijvoorbeeld naar de *'Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'* (VWS, 2018)

Met de (verbeterde) meldcode, het Afwegingskader en de bestaande ondersteuningsroute van de school heeft de school houvast bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is echter een aantal punten dat op veel scholen nadere aandacht verdient om de meldcode succesvol te implementeren en toe te passen. Dat gaat vooral om:

1. Informeren en ondersteunen van kinderen;

Wat kan de school betekenen voor het tegengaan van kindermishandeling?

Wat kan de school doen aan algemene preventie?

Wat kan de school doen voor kinderen die te maken hebben met mishandeling?

Wat kan de school doen om de onveiligheid zo snel mogelijk te stoppen?

Wat kun je bieden aan scholing, training en ondersteuning van het onderwijspersoneel?

2. Signalering;

Signaleren van kindermishandeling; een taak van de leerkracht?

Weerstand of excuses om niet te handelen.

Een niet-pluis-gevoel, en dan? Signalen objectief beschrijven.

Omgaan met signalenlijsten.

3. Communiceren met de leerling en ouders;

In gesprek gaan over zo'n beladen onderwerp als kindermishandeling, hoe doe je dat en wie kan daarbij helpen?

Praten met de leerling, praten met de ouder(s) en communiceren met ketenpartners over kindermishandeling

4. Samen afwegen: melden en/of hulp organiseren?

Signaleren en samen handelen.

Samenwerken in de driehoek school - wijkteam - Veilig Thuis.

Beslissen over het melden bij Veilig Thuis.

Het afwegingskader onderwijs bij de meldcode.

Beslissen over het organiseren van hulp.

Meer informatie

- Het basismodel van de meldcode is te vinden op: www.meldcode.nl
- Het afwegingskader voor het onderwijs bij de meldcode is te vinden op <https://www.huiselijkgeweld.nl/interventies/hulpverlening/afwegingskader-meldcode-onderwijs-en-leerplicht>
- Video en informatie over het nieuwe afwegingskader is te vinden op: <https://www.augeo.nl/meldcode/afwegingskader>
- Meer informatie over de aanpak van kindermishandeling: <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Kindermishandeling>

Tips voor scholing

- Online cursussen over signaleren en de meldcode voor het primair onderwijs: <https://www.augeo.nl/nl-nl/lidmaatschappen/onderwijs/primair-onderwijs/inhoud-lidmaatschap/>
- Trainingsprogramma voor basisscholen: <https://www.veiligheid.nl/kinderen-professionals/scholen/sysm>
- Trainingen en workshops communiceren met kinderen en ouders: <https://academiepratenmetkinderen.nl/aanbod/>
- Voor het vinden van trainers zie: <https://www.trainershuiselijkgeweld.nl/>
- Trainingen voor aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling: <https://lvak.nl/trainingen/>

BIJLAGEN

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs.

ALGEMENE MELDNORMEN (LEIDENDE PRINCIPES T.B.V. AFWEGINGSKADERS)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid
Meldnorm B	IN alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

ACUTE ONVEILIGHEID

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

<p>Voorbeelden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling heeft • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe • Poging tot verwurging • Wapengebruik • Geweld tijdens de zwangerschap • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking) • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot +100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt • Vrijheidsbepalende maatregelen voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn • Acute onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acute psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt
---------------------------	--

STRUCTURELE ONVEILIGHEID

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situatie of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none">• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarige structureel ingeperkt worden.• Ernstige verwaarlozing die voor jong opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken• Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben• Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld• Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden• Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurig stalking in partnerrelaties• Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken• Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt

DISCLOSURE

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een professional om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling.

	Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de professional, Veilig Thuis en het slachtoffer
--	--

VEILIG THUIS

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zijn regionale organisaties waar slachtoffers, daders en omstanders terecht kunnen voor deskundige hulp en advies. Veilig Thuis is er voor iedereen, jong en oud, die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning, ook aan professionals. Veilig Thuis biedt de helpende hand, doorbreekt onveilige situaties en zet mensen in beweging. Veilig Thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben. Mét of zonder elkaar.

Wil je advies en hulp voor de ander en/of voor jezelf? Je kunt je vragen stellen of je hart luchten. Je krijgt een hulpverlener aan de lijn, die aandachtig naar je verhaal luistert. Deze hulpverlener zet alles voor je op een rij, beantwoordt je vragen en geeft je advies. Ook kijkt de hulpverlener samen met jou welke professionele hulp er nodig is. Als je wilt, kun je anoniem blijven.

Veilig Thuis in de buurt

Overal in Nederland zijn Veilig Thuis organisaties. Om de dichtstbijzijnde Veilig Thuis bij jou in de buurt gemakkelijk te vinden, kun je op internet op de regio klikken waar je hulp en advies zoekt. Voor Apeldoorn is dat:

Veilig Thuis Noord Oost Gelderland
Linie 556
7325 DZ Apeldoorn
info@veiligthuisnog.nl
[www.veiligthuisnoordoostgelderland.nl/](http://www.veiligthuisnoordoost gelderland.nl/)
Telefoon: 088-5001155 (alleen voor professionals)

Veilig Thuis heeft een landelijk gratis telefoonnummer: 0800-2000

Als je belt, wordt je gevraagd om je plaatsnaam in te spreken. Daarmee kom je vanzelf terecht bij het Steunpunt bij jou in de buurt. Is er direct gevaar? Aarzel dan niet en bel 112. Als je belt, wordt niet naar je naam gevraagd. Ook wordt er niets gedaan zonder dat je dat wilt. De hulpverleners zijn er om je te helpen. Als je wilt dat er actie wordt ondernomen, is jouw toestemming nodig om gegevens aan andere hulpverleners en de politie door te geven.

Situatie acuut of onveilig?
Neem direct contact op met de politie
Politie algemeen alarmnummer bij acute nood 112
Politie als er geen spoed is 0900 88 44